

Beslutningsforslag nr. B 52. Fremsat den 16. januar 1990 af Carsten Andersen (SF), Agerschou (SF), Birgitte Husmark (SF), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Bjørn Poulsen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om SSP-arbejde

Regeringen opfordres til at nedsætte et centralt SSP-udvalg og til at fastsætte regler om dette og de kommunale SSP-udvalg samt til at fremsætte forslag om ændring af bistandsloven og eventuelle andre nødvendige lovændringer efter nedenstående retningslinier:

- 1) Det centrale SSP-udvalg nedsættes af socialministeren og sammensættes af repræsentanter fra Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd, Socialstyrelsen, Sammenlutningen af Sociale Udvalg, Dansk Ungdoms Fællesråd og Direktoratet for Folkeskolen.

Det centrale SSP-udvalg skal have til opgave at følge det generelt forebyggende børne- og ungdomsarbejde samt det særlige kriminalitetsforebyggende arbejde.

Det centrale SSP-udvalg koordinerer og orienterer om det lokale arbejde. Socialstyrelsen er sekretariat for det centrale SSP-udvalg.

Udgifterne til det centrale SSP-udvalg afholdes af staten.

- 2) Den enkelte kommunalbestyrelse kan oprette et lokalt SSP-udvalg med det primære formål at forebygge børne- og ungdomskriminalitet. Det lokale SSP-udvalg består af repræsentanter for social- og sundhedsforvaltningen, skole- og fritidsforvaltningen, teknisk forvaltning, repræsentanter og brugere af fritidstilbud samt det lokale politi. Såfremt kommunen har opbygget sin forvaltning på en anden måde, sammensættes SSP-udvalget sådan, at de ovenfor nævnte

forvaltningsområder er repræsenteret i udvalget.

SSP-udvalget afgiver årligt en beretning om sit arbejde til kommunalbestyrelsen.

Udgifterne til det lokale SSP-arbejde afholdes med 50 pct. af staten og 50 pct. af vedkommende kommune.

- a) Det lokale SSP-udvalg vurderer, om der er tilstrækkelige tilbud om oplysningsvirksomhed, og om der er tilstrækkeligt med fritidstilbud og sociale tilbud. Udvalget kan endvidere vurdere andre forhold, hvorunder børn og unge i kommunen lever. SSP-udvalget udtaler sig om kriminalitetsforebyggende foranstaltninger ved større byggerier. SSP-udvalget skal gøre opmærksom på, hvor der kan sættes ind for at give børn og unge en bedre dagligdag.
 - b) Det lokale SSP-udvalg kan foranstalte lokale undersøgelser om behovet for særlige foranstaltninger for truede grupper af børn og unge.
 - c) Det lokale SSP-udvalg drøfter principper og ressourcer vedrørende kriminalpolitiske og socialpolitiske initiativer over for børn og unge i forbindelse med lovovertrædelser og resocialiseringsarbejdet.
- 3) Kommuners udgifter i forbindelse med etablering og opfølgning af foranstaltninger vedrørende vilkår for tiltalefrafald eller betinget dom afholdes som bistandsudgift med 50 pct. refusion fra staten.

Bemærkninger til forslaget

Grundlaget for SSP-samarbejdet skal søges tilbage til 1977, hvor Det Kriminalpræventive Råd traf beslutning om at opfordre til at oprette kontaktudvalg mellem skole, socialvæsen og politi som en kriminalpræventiv indsats.

Forslaget om et formaliseret SSP-samarbejde var motiveret af en kraftig stigning i kriminaliteten i 60'erne. Ønsket var via et formaliseret samarbejde at sikre, at myndighederne samordnede deres bestræbelser og vurderede de relevante foranstaltninger over for børn og unge ud fra en helhedsforståelse med henblik på at forebygge kriminel adfærd blandt børn og unge. Samarbejdet havde til formål at:

- skabe et *samordnet forebyggelsessystem*, der forebygger kriminel adfærd,
- forme et system, der kan opfange *faresignaler*, så man kan sætte tidligt ind,
- gøre en speciel indsats, der *hindrer*, at der opstår og udvikler sig grupper af unge med uhensigtsmæssig social adfærd, herunder kriminel adfærd.

Inden for de seneste 5 år er der sket mærkbare ændringer i kriminalitetsmønsteret. For unge under 13 år er kriminaliteten faldet med omkring 20 pct. Tilsvarende gør sig gældende for de 13-, 14- og 15-åriges vedkommende, medens kriminaliteten for de 16- og 17-åriges vedkommende kun er faldet med henholdsvis 15 pct. og 5 pct.

For voksenalderen og herunder som noget nyt pensionistgruppen og gruppen af voksne kvinder er kriminaliteten derimod stærkt stigende. Disse forhold er uden tvivl resultat af en stigende arbejdsløshed, dårlig økonomi for pensionister og særdeles hårde levevilkår for enlige forsørgere.

Ved undersøgelse af gengangere blandt de unge, der modtager tiltalefrafald, viser det sig, at 80 pct. af disse aldrig kommer tilbage i retssystemet, og det synes derfor, som om frafaldene hjælper. De sidste 20 pct., der uagtet tiltalefrafaldene fortsætter en kriminel løbebane, svarer formentlig til den »5 pct.-gruppe«, alle resocialiseringssystemer kender og bruger hovedparten af ressourcerne på.

I justitsministerens redegørelse om unge lovovertrædere til Folketinget den 24. februar 1989, (R 6, se Folketingstidende 1988-89, forhandlingerne sp. 2450) fremhæves dels den manglende opfølgning af sociale tilbud over for unge og dels, at kriminalitetens årsager oftest er »kedsomhed eller trang til aktivitet og en søgen efter noget at rette virkelysten imod«.

Efter retsplejeloven kan unge meddeles tiltalefrafald, eventuelt på vilkår af betaling af bøde eller erstatning. Vilkår kan endvidere bestå i fastsættelse af hjælpeforanstaltninger efter bistandsloven gennem de sociale myndigheder eller andre vilkår som i betingede domme.

I praksis kan der gå op til 3-6 måneder fra sagens opklaring hos politiet, til den unge får meddelt tiltalefrafald. Endvidere kritiseres det, at politiet efter meddelelsen om tiltalefrafaldet til den unge ikke modtager nogen underretning fra social- og sundhedsforvaltningerne om forløbet af de hjælpeforanstaltninger, der er opstillet som vilkår for tiltalefrafaldet. Det kritiseres også, at de sociale myndigheder ikke konsekvent følger vilkårene for tiltalefrafaldet op, f.eks. med beskikkelse af en personlig rådgiver eller en ekstreordinær indsats med hensyn til at skaffe arbejde eller uddannelse.

Der er behov for, at der i kommunerne tages initiativer til at stramme tilbudene til unge lovovertrædere op og smidiggøre sagsbehandlingen.

En væsentlig del af etablerings- og opfølgingsarbejdet over for de unge fungerer ved personlig kontakt med den unge; derfor er det væsentligt, at kommunerne sikres økonomisk mulighed for, at også personaleudgifter kan afholdes med 50 pct. statsrefusion.

Udvikling af SSP-samarbejdet skal ses i lyset af de erfaringer, det hidtidige arbejde giver.

De lokale SSP-udvalg har forskellige steder været fødselshjælpere for konkrete projekter igangsat af kommunerne til gavn for børn og unge. Det er forslagsstillernes opfattelse, at kommunerne skal løse de sociale opgaver over for børn og unge. At der i en række tilfælde ikke har været tilstrækkeligt med tilbud og opfølgning over for særligt truede unge, kan

måske tillægges en manglende lydhørhed hos de sociale udvalg over for de lokale SSP-udvalgs påpeging heraf.

Beslutningsforslaget sigter på at tydeliggøre SSP-udvalgenes særlige forpligtelse til at gøre kommunalbestyrelserne opmærksom på, hvor der er behov for ekstra indsats over for kommunens børn og unge, og eventuelt komme med forslag til ændringer.

SSP-samarbejdet bør rumme udvekslinger af betragtninger om de deltagende forvaltningsgrenes funktion og opgaveløsning. Det er også af betydning for den kriminalpræventive indsats, at det fordomsfrit mellem SSP-parterne drøftes, hvilken opfattelse børn og unge har af de pågældende myndigheder og deres funktion. Det er ikke med beslutningsforslaget tilsigtet, at SSP-samarbejdet skal behandle enkeltsager, idet sådanne opgaver er fastlagt enten at henhøre under de kommunale forvaltninger eller politiet.

Indsatsen over for unge, som har begået lovovertrædelser, bør være en langsigtet indsats, som giver den unge mulighed for uddannelse eller placering på arbejdsmarkedet. Der skal i denne forbindelse særligt peges på personlig støtte i form af beskikkelse af en personlig rådgiver i henhold til bistandsloven.

Bemærkninger til de enkelte punkter

ad 1

Det centrale SSP-udvalg oprettes som et selvstændigt tværfagligt forebyggelsesudvalg. Udvalgets placering i Socialministeriets regi er en understregning af, at børne- og ungdomsforanstaltninger har et socialt udgangspunkt.

Det centrale SSP-udvalg skal selvstændigt kunne påpege nye veje og behov i børns og unges dagligdag og ved det forebyggende arbejde.

ad 2

Forslaget understreger, at det er frivilligt for kommunerne at oprette et SSP-udvalg. Den statslige refusion af udgifterne til SSP-udvalget er en opfordring til kommunerne om at etablere lokale SSP-udvalg.

Det er vigtigt, at de lokale SSP-udvalg har en så bred repræsentation som muligt. Skal de lokale SSP-udvalg have reel mulighed for at fungere, må såvel

frivillige som medarbejdere, der har daglig kontakt med børn og unge i kommunen, være repræsenteret i SSP-udvalget. De unges egen repræsentation ligger i tråd med den tankegang, at unges eget engagement i forebyggende arbejde sikrer større opbakning blandt deltagende unge.

ad a

Gennem sit brede lokalkendskab til børns og unges vilkår i kommunen kan SSP-udvalget medvirke til kommunens opfyldelse af bestemmelsen i bistandslovens § 32 med hensyn til at føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn i kommunen lever.

Der ligger i forslaget ikke nogen intention om, at kommunerne skal være forpligtet til at følge SSP-udvalgets forslag, men at disse kan danne baggrund for en offentlig debat om indsatsen for børn og unge i kommunen.

ad c

Det lokale SSP-udvalgs særlige opgave er at drøfte den pædagogiske linie og det socialpolitiske sigte i de tilbud, der gives, eller hvilke vilkår for tiltalefrafald der fastsættes for unge, som begår lovovertrædelser. Det ligger uden for SSP-udvalgenes kompetence at drøfte enkeltsager. Denne opgave ligger i den kommunale forvaltning, hos politiet eller i samspillet mellem disse offentlige myndigheder i de konkrete sager, jf. bestemmelserne i bistandsloven, forvaltningsloven og retsplejeloven herom. SSP-udvalgenes årlige beretning skal være offentlig og kunne danne baggrund for lokal debat om børns og unges vilkår i kommunen.

ad 3

Ændringen i bistandsloven skal sikre, at beskikkelse af personlig rådgiver eller indsatsen af miljøarbejde i særligt belastede områder kan afholdes som en bistandsudgift. Der er særligt behov for en personlig indsats over for unge, som har en dårlig kontakt med deres forældre.

Samtidig med udarbejdelse af forslaget til ændring af bistandsloven bør taksten til personlig rådgiver reguleres i overensstemmelse med de forventninger og krav, som stilles til en personlig rådgiver.